

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 vtrum sit peccatum carnale, vel spirituale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

placiter sermo est, cum comparantur inter se, quod eorum sit peius, ut hic fit. Constat autem formale peccati in genere mali simpliciter consistere in privatione, ut superius pluries dictum est.

D. 24.

furtum, ut habetur Proverb. 6. furtum autem pertinet ad auaritiam, ergo auaritia non est grauiissimum peccatorum.

RESPON. Dicendum, quod omne peccatum ex hoc ipso quod est malum, consistit in quadam corruptione, siue privatione alicuius boni. In quantum autem est voluntarium, consistit in appetitu alicuius boni. Dupliciter ergo ordo peccatorum potest attendi. Vno modo, ex parte boni quod per peccatum contemnitur, vel corrumpitur, quanto maius est, tanto peccatum grauius est: & secundum hoc peccatum quod est contra Deum, est grauiissimum, & sub hoc est peccatum quod est contra personam hominis, sub quo est peccatum, quod est contra res exteriores, quae sunt ad usum hominis deputatae: quod videtur ad auaritiam pertinere. Alio modo potest attendi gradus peccatorum ex parte boni, cui inordinate subditur appetitus humanus, quod quanto minus est, tanto peccatum est deformius. Turpius est enim subesse inferiori bono, quam superiori. Bonum autem exteriorum rerum est infimum inter humana bona: est enim minus quam bonum corporis, quod etiam minus est quam bonum animae, quod exceditur a bono diuino. Et secundum hoc peccatum auaritia, quo appetitus humanus subijcitur etiam exterioribus rebus, habet quodammodo deformitatem maiorem. Quia tamen corruptio, vel privatio boni, formaliter se habet in peccato: conuersio autem ad bonum commutabile materialiter, magis est iudicanda grauitas peccati ex parte boni quod corrumpitur, quam ex parte boni, cui subijcitur appetitus. Et ideo dicendum est, quod auaritia non est simpliciter maximum peccatorum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod auctoritates illae loquuntur de auaritia ex parte boni, cui subditur appetitus. Vnde & in Ecclesiast. pro ratione subditur, quod auarus suam animam habet venalem, quia videlicet animam suam, id est vitam suam exponit periculis pro pecunia. & ideo subdit, Quoniam in vita sua proiecit, id est contempsit, intima sua, ut scilicet pecuniam lucraretur. * Tullius etiam addit hoc esse angusti animi, ut scilicet, velit pecuniae subijci.

Loco citato in argu.

AD SECUNDUM dicendum, quod August. ibi accipit cupiditatem generaliter cuiuscumque temporalis boni, non secundum quod accipitur specialiter pro auaritia. Cupiditas enim cuiuscumque temporalis boni est venenum charitatis, in quantum, scilicet homo spernit bonum diuinum propter hoc, quod inharet bono temporali.

D. 1005.

D. 1019.

AD TERTIUM dicendum, quod aliter est insanabile peccatum in Spiritum sanctum, & aliter auaritia. Nam peccatum in Spiritum sanctum est insanabile ex parte contemptus, puta, quia homo contemnit, vel misericordiam, vel iustitiam diuinam, aut aliquid horum, per quae hominis peccata sanantur: & ideo talis insanabilitas pertinet ad maiorem grauitatem peccati. Auaritia vero habet insanabilitatem ex parte defectus humani, in quem scilicet, semper procedit humana natura, quia quod aliquis est magis deficiens, eo magis

indiget adminiculo exteriorum magis in auaritiam labitur. Vnde peccatitas non ostenditur peccatitas quodammodo per hoc est peccatitas. AD QVARTVM dicendum, quod auaritia est idolatrie per quam similitudo ad ipsam: quia sicut idolatra subijcitur terriori, ita etiam auarus, non tamquam sed idolatra quidem subijcitur se exhibet ei cultum diuinum: auarus se creature exteriori immoderate credit ad usum, non tamen ad cultum: portet quod auaritia habeat tantam grauitatem tam habet idolatria.

ARTICVLVS VI.

Utrum auaritia sit peccatum spirituale.

AD SEXTVM sic procedit. Videtur quod auaritia non sit peccatum spirituale. Peccata enim spiritualia videtur esse circa spiritualia bona: sed materia auaritia sunt bona corporalia, scilicet, exteriora res diuitiae. ergo auaritia non est peccatum spirituale.

¶ 2. Praet. Peccatum spirituale contra carnale diuiditur: sed auaritia videtur esse peccatum carnale. Sequitur enim corruptio carnis, ut patet in senibus, qui propter naturae carnalis defectum in auaritiam incidunt, ergo auaritia non est peccatum spirituale.

¶ 3. Praet. Peccatum carnale est peccatum quod etiam corpus hominis deordinatur, secundum illud Ap. 1. ad Corin. 6. Qui fornicatur, corpus suum peccat: sed auaritia etiam corporaliter hominem deordinat, unde & * Chrys. Marc. 9. Conparat auarum demoniacum, qui corpore vexatur. ergo auaritia non videtur esse peccatum spirituale.

SED CONTRA est, quod Greg. 31. Moral. computat auaritiam cum vitijs spiritualibus.

RESPON. Dicendum, quod peccata praecipue in affectu consistunt. Omnes autem affectus animae, siue passiones terminantur ad delectationes, & tristitias, ut patet per * Philo. in 1. Ethico. Delectationum autem quaedam sunt carnales, & quaedam spirituales. Carnales quidem delectationes dicuntur, quae in sensu carnis complentur, sicut delectationes ciborum, & reuerentorum. Delectationes vero spirituales dicuntur, quae complentur in sola animae apprehensione. Illa ergo peccata dicuntur carnalia, quae pertinent in delectationibus carnalibus.

erionem
Vnde
ccum
periculi
quod
liber
quod
t. le
m. auar
deret
cultum
nam

illa vero dicitur spiritualia, quae perficiuntur in spiritualibus delectationibus absque carnali delectatione: & huius est auaritia. Delectatur enim avarus in hoc, quod considerat se possessorem diuitiarum: & id auaritia est peccatum spirituale.

Ad primum ergo dicendum, quod auaritia circa corporale obiectum non quaerit delectationem corporalem, sed solum animale, puta scilicet homo in hoc delectatur, quod diuitias possideat: & id non est peccatum carnale. Ratione tamen obiecti medium est inter peccata pure spiritualia, quae quaerunt delectationem spirituales circa obiecta spiritualia, sicut superbia est circa excellentiam: & vitia pure carnalia, quae quaerunt delectationem pure corporalem, circa obiectum corporale.

Ad II. Dicendum, quod motus recipit speciem secundum terminum ad quem, non autem secundum terminum a quo. Et ideo vitium dicitur carnale ex hoc, quod tendit in delectationem carnalem, non autem ex eo, quod procedit ex aliquo defectu carnis.

Ad III. Dicendum, quod Chryso. comparat avarum demoniacum, non quia vexetur in carne sicut demoniacus, sed per oppositum: quia sicut demoniacus ille, de quo legitur Marc. 5. se denudabat, ita avarus se superfluis diuitiis onerat.

ARTICVLVS VII.

Utrum auaritia sit uitium capitale.

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod auaritia non sit uitium capitale. Auaritia enim opponitur liberalitati, sicut medio, & prodigalitati, sicut extremo: sed neque liberalitas est

principalis virtus, neque prodigalitas uitium capitale, ergo auaritia non debet poni uitium capitale.
¶ 2. Præter. Sicut supra dictum est, illa dicuntur esse vitia capitalia, quae habent principales fines, ad quos ordinantur fines aliorum uitiorum: sed hoc non competit auaritia, quia diuitiarum non habent rationem finis, sed magis rationem eius, quod est ad finem, ut dicitur in 1. Ethico. ergo auaritia non est uitium capitale.
¶ 3. Præterea. ¶ Grego. dicit in 5. Moral. quod auaritia quandoque oritur ex elatione, quandoque per timorem. Dum enim quidam desicere sibi ad sumptum necessaria aestimant, mentem ad auaritiam relaxant. Sunt alii qui dum potentiores videri appetunt, ad alienarum rerum ambitum succeduntur, ergo auaritia magis oritur ab aliis uitis, quam ipsa sit uitium capitale respectu aliorum.
Sed contra est, quod Grego. 3. 1. Moral. ponit auaritiam inter vitia capitalia.
Respon. Dicendum, quod sicut supra dictum est, Vitium capitale dicitur ex quo alia vitia oriuntur, secundum rationem finis, qui cum sit multum appetibilis, propter eius appetitum homo procedit ad multa faciendia uel bona, uel mala. Finis autem ma-

aximè appetibilis est beatitudo, vel felicitas, qui est ultimus finis humanae uitae, ut supra habitum est: & ideo quanto aliquid magis participat conditiones felicitatis, tanto magis est appetibile. Est autem una de conditionibus felicitatis, ut sit per se sufficiens, alioquin non quieraret appetitum tamquam ultimus finis: sed per se sufficientiam maximè reprohibit diuitiarum, ut Boetius dicit in 3. de Consol. cuius ratio est, quia sicut ¶ Philo. dicit in 5. Ethico. denario utimur quasi fideiussore ad omnia habenda. & Eccl. 10. dicitur, quod pecunia obediunt omnia. & ideo auaritia, quae consistit in appetitu pecuniae, est uitium capitale.

Ad primum ergo dicendum, quod uirtus perficitur secundum rationem. Vitium autem perficitur secundum inclinationem appetitus sensitui. Non autem ad id genus principaliter respicit ratio, & appetitus sensituius: & ideo non oportet, quod principale uitium opponatur principali uirtuti. Vnde licet liberalitas non sit principalis uirtus, quia non respicit ad principale bonum rationis: auaritia tamen est principale uitium, quia respicit ad pecuniam, quae habet quandam principalitatem inter bona sensibilia ratione iam dicta. Prodigalitas autem non ordinatur ad aliquem finem principaliter appetibilem, sed magis uidetur procedere ex defectu rationis. Vnde ¶ Philo. dicit in 4. Ethic. quod prodigus magis dicitur vanus, quam malus.

Ad II. Dicendum, quod pecunia ordinatur quidem ad alium finem: in quantum tamen utilis est ad omnia sensibilia acquirenda, continet quodammodo uirtute omnia. Et ideo habet quandam similitudinem felicitatis, ut dictum est.

Ad III. Dicendum, quod nihil prohibet uitium capitale interdum a quibusdam aliis oriri, ut dictum est, dum tamen ex eo alia uitia soleant plerumque oriri.

ARTICVLVS VIII.

Utrum proditio, fraus, fallacia, periuria, inquietudo, uolentia, & contra misericordiam obduratio, sint auaritia filiae.

Ad octauum sic proceditur. Videtur, quod non sint auaritia filiae quae dicuntur, scilicet, proditio, fraus, fallacia, periuria, inquietudo, uolentia, & contra misericordiam obduratio. Auaritia enim opponitur liberalitati, ut dictum est: proditio autem, fraus, & fallacia, opponuntur prudentiae, periuria religioni, inquietudo spei, uel charitati, quae quiescit in amato. uolentia opponuntur iustitiae, obduratio misericordiae: ergo huiusmodi vitia non pertinent ad auaritiam.

¶ 2. Præter. Proditio, dolus, & fallacia, ad idem pertinere videntur, scilicet ad proximi deceptionem, ergo non debent omnia enumerari tanquam diuersae filiae auaritia.

¶ 3. Præter. Ildo. ponit nouem filias, videlicet, mendacium, fraus, furtum, periurium, & turpis lucri appetitus, falsa testimonia, uolentia, inhumanitas, rapacitas, ergo prima assignatio filiarum fuit insufficientis.

¶ 4. Præter. ¶ Phil. in 4. Ethic. ponit multa genera uitiorum pertinentium ad auaritiam, quam nominat il-liberalitatem, uidelicet, parcus, tenaces, chimbiles, libetales operationes opantes, & de meretricio pastos, & usurarios, aleatores, & mortuorum spoliatores, & Secunda Secundae S. Th. NN 2 la-

1. 2. q. 1. art. 4. 7. & 8.

Lib. 3. pro 2. circa mediu. Lib. 3. Ethic. c. 5. tomo 5.

D. 1003. & 1028. & 1179.

In corp. ar.

Lib. 4. cap. 1. a. m. d. tomo 3.

In corp. ar.

Q. 36. arti. 4. ad 1. & 1. 2. q. 84. ar. 4. 2.

Supr. q. 55. artic. 8. & 2. dist. 43. q. 2. art. 3. & ma. q. 8. artic. 1. cor. & q. 13. artic. 3.

Lib. 4. cap. 1. declinando ad finem.